

Pokud jde o tzv. „přívěty“ (bijzinnen), uvedené spojkou *of* a mající slovosled věty hlavní, probírá se velmi podrobně spojka *of*, kdežto běžné významy této spojky (zda, nebo, neboli) jsou celkem opomíjeny. Různé významy spojky *of* v největších lze shrnout asi takto: zdůrazní-li se forma, pak tu jde o podřaděnost, zdůrazní-li se funkce, cítíme spíše souřadnost. Den Hertog připouští, že celá otázka je dost irelevantní a že slovosled může být „podřadný“ i „souřadný“.

V závěrečné kapitole (V) se primární sémantickou funkcí rozumí bezpodmínečné její využití a jejím významem fakt, že mluvící věří ve skutečnost vztahů. Sekundární sémantickou funkcí se rozumí konstrukce, jíž se užívá za speciálních podmínek.

Největší význam práce Bosové záleží v tom, že uvádí velké množství příkladů; čtenář tu najde mnoho zajímavého a mnohdy i velmi osobité pojetí.

František Kalda

ČITANKA O STRUKTUŘE JAZYKA

Žánr čítanek (antologií, „readings“) se v americké vědě patrně osvědčil. Jen z oborů lingvistických jich je několik: *Readings in Linguistics. The Development of Descriptive Linguistics in America since 1925* (M. Joos ed.), New York 1958²; *Readings in Applied English Linguistics* (H. B. Allen ed.), New York 1958; *Psycholinguistics: A Book of Readings* (S. Saporta ed.), New York 1961; nejnověji: *Readings in Automatic Language Processing* (D. G. Hays ed.), 1966. Náleží sem i dvě antologie z prací pražské školy, srov. o nich SaS 27, 1966, 82—84.

Vyšla i dlouho ohlašovaná a očekávaná *The Structure of Language: Readings in the Philosophy of Language*, Englewood Cliffs, N. J. 1964, 612 s., kterou sestavili J. A. Fodor a J. J. Katz. 23 statí (s úvodem 24) je rozvrženo do šesti oddílů: I. úvod, II. lingvistická teorie (1—5), III. gramatika (6—10), IV. rozšíření (extensions) gramatiky (11—14), V. sémantika (15—20), VI. psychologické „důsledky“ (implications) (21—23). Kromě od-

dílu I je každému oddílu předasláno stručné informativní uvedení.

Pro velkou závažnost všech zařazených prací uvádím jejich úplný výčet s bibliografickými údaji v publikaci uvedenými (zde doplněno):

Předmluva je upravená první část článku J. J. Katz a J. A. Fodor, *What's Wrong with the Philosophy of Language* (Co chybí filosofii jazyka), *Inquiry* 5, 1962 197—237.

1. W. V. Quine, *The Problem of Meaning in Linguistics* (Otázka významu v lingvistice) — z jeho knihy *From a Logical Point of View*, Cambridge, Mass. 1964², s. 47—64.

2. Z. S. Harris, *Distributional Structure* (Distribuční struktura), *Word* 10, 1954, 146—162;

3. N. Chomsky, *Current Issues in Linguistic Theory* (Aktuální otázky lingvistické teorie), upravená a rozšířená verze přednášky *The Logical Basis of Linguistic Theory*, Proceedings of the Ninth Intern. Congress of Linguists (ed. by H. G. Lunt), The Hague 1964, 914—1008, větší část vyšla v českém překladě jako příloha ke knize N. Chomsky, *Syntaktické struktury*, Academia 1966, dále upraveno a rozšířeno vyšlo jako *Current Issues in Linguistic Theory*, The Hague 1964;

4. N. Chomsky, *On the Notion „Rule of Grammar“* (O pojmu „gramatické pravidlo“) ve sb. *Structure of Language and its Mathematical Aspects*, PSAM 2, Providence 1961, 6—24 (vyšlo česky tamtéž);

5. P. M. Postal, *Limitations of Phrase Structure Grammars* (Omezení frázových gramatik);

6. Z. S. Harris, *Co-occurrence and Transformation in Linguistic Structure* (Souvýskyt a transformace v jazykové struktuře), *Language* 33, 1957, 283—340;

7. N. Chomsky, *A Transformational Approach to Syntax* (Transformační přístup k syntaxi), Proceedings of the Third Texas Conference on Problems of Linguistics Analysis in English 1958 (A. A. Hill ed.), Austin, Texas 1962, 124—158;

8. E. S. Klima, *Negation in English* (Negace v angličtině);

9. M. Halle, *On the Bases of Phonology* (O základech fonologie), upravená verze stati *Questions of Linguistics*, II nuovo cimento 13, Series X, 1958 — Supplemento, 494—517;

10. M. Halle, *Phonology in Generative Grammar* (Fonologie v generativní grammatice), *Word* 18, 1962, 54—72;

11. Z. S. Harris, *Discourse Analysis* (Analýza diskursu), *Language* 28, 1952 (bez ukázky vyšlo v témž ročníku *Language*);

12. N. Chomsky, *Degrees of Grammaticalness* (Stupně gramatičnosti), část stati *Some Methodological Remarks on Generative Grammar*, *Word* 17, 1961, 219—239, vyšlé též rusky: *Neskoľko metodologičeskich zamečanj o poroždajušcej grammatike*, *Vjaz* 11, 1962, č. 4, s. 110—122.

13. P. Ziff, *On Understanding „Understanding Utterences“* (O porozumění „porozumění výpovědím“);

14. J. J. Katz, *Semi-sentences* (Polovětvy) (vyjde jako příloha k čes. překladu kn. J. J. Katz - P. Postal, *An Integrated Theory of Linguistic Descriptions*, Cambridge, Mass. 1964 v nakl. Academia);

15. R. Carnap, *Foundations of Logic and Mathematics* (Základy logiky a matematiky), prvních 12 paragrafů z práce téhož jména, vydané jako *International Encyclopedia of Unified Science*, Vol. 1, Chicago 1939;

16. A. Church, *The Need for Abstract Entities in Semantic Analysis* (Potřeba abstraktních entit v sémantické analýze), *Proceedings of the American Academy of Arts and Sciences* 80, 1951, No. 1, 100n.;

17. W. V. Quine, *Speaking of Objects* (Mluvení o objektech), *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association*, 1957—58, Yellow Springs, Ohio 1958, s. 5—22;

18. W. V. Quine, *Meaning and Translation* (Význam a překlad), jiné dvě verze: ve sb. *On Translation* (R. A. Brower ed.) Cambridge, Mass. 1959, 148—172 a 2. kapitola knihy *Word and Object*, Cambridge, Mass. 1960 (viz recenzi B. Palka, *SaS* 26, 1965, 250—262);

19. J. J. Katz - J. A. Fodor, *The Structure of a Semantic Theory* (Struktura sémantické teorie), *Language* 39, 1963, 170n.;

20. J. J. Katz, *Analyticity and Contradiction in Natural Language* (Analytičnost a kontradikce v přirozeném jazyce);

21. N. Chomsky, *A Review of B. F. Skinner's Verbal Behavior* (Recenze knihy *Verbal Behavior* od B. F. Skinnera), *Language* 35, 1959, 26—58;

22. E. H. Lenneberg, *The Capacity for Language Acquisition* (Schopnost osvojit si jazyk), rozšířená verze článku *Language, Evolution and Purposive Behavior*, v sb. *Culture in History: Essays in Honor of Paul Radin* (S. Diamond ed.), New York, 1960, s. 869—893;

23. M. Halle - K. N. Stevens, *Speech Recognition: A Model and a Program for Research* (Rozpoznávání řeči: model a program výzkumu). *IRE Transaction of Information Theory*, IT — 8, 1962, 155—159.

Pavel Novák

O AUTOMATICKÉ SYNTAKTICKÉ ANALÝZE

Meľčukova práce¹ přináší popis automatické syntaktické analýzy textu, která je jednou z částí úplné gramatické analýzy nutné při strojovém překladu. Práce se týká pouze syntaktické analýzy, algoritmus morfologické analýzy, který jí nutně předchází, byl publikován již dříve.² Algoritmus syntaktické analýzy je sestaven na základě informací o ruském jazyce, které autorovi poskytly texty vědeckotechnické a populárně vědecké literatury (stranou ponechává zvláštnosti uměleckého stylu a mluveného jazyka). Autor využívá ve své práci poznatků tradiční lingvistiky o ruské syntaxi a tam, kde ty nestačí, uvádí vlastní řešení, kterým však přikládá pouze dočasný význam (např. určování hranic mezi syntaxí a sémantikou). Hlavní předností Meľčukovy práce je, že způsob sestavení algoritmu

¹ I. A. Meľčuk, *Avtomatičeskij syntaksičeskij analiz I*. Vyd. Sibir. otd. AN SSSR, 1964, 356 s.

² I. A. Meľčuk, *Morfologičeskij analiz pri mašinnom perevode*, *Problemy kibernetiki* 1961/6, s. 207—276.